

Środa, 14 stycznia 2009 r.

Rozwój Rady Praw Człowieka ONZ, w tym rola UE

P6_TA(2009)0021

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 stycznia 2009 r. dotycząca rozwoju Rady Praw Człowieka ONZ, w tym roli UE (2008/2201(INI))

(2010/C 46 E/10)

Parlament Europejski,

- uwzględniając poprzednie rezolucje w sprawie Komisji Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNCHR) uchwalone od 1996 r., a w szczególności rezolucję z dnia 16 marca 2006 r. w sprawie wyniku negocjacji dotyczących Rady Praw Człowieka i 62. sesji UNCHR ⁽¹⁾, z dnia 29 stycznia 2004 r. w sprawie stosunków pomiędzy Unią Europejską a Organizacją Narodów Zjednoczonych ⁽²⁾, z dnia 9 czerwca 2005 r. w sprawie reformy Organizacji Narodów Zjednoczonych ⁽³⁾, z dnia 29 września 2005 r. w sprawie rezultatów Światowego Szczytu Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniach 14-16 września 2005 r. ⁽⁴⁾, z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie siódmej sesji Rady Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNHRC) ⁽⁵⁾ oraz z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie rocznego sprawozdania z zakresu sytuacji praw człowieka na świecie w roku 2007 oraz polityki UE w tej dziedzinie ⁽⁶⁾,
- uwzględniając pilne rezolucje na temat praw człowieka i demokracji,
- uwzględniając sprawozdanie sekretarza generalnego ONZ z dnia 21 marca 2005 r. zatytułowane „W większej wolności: ku rozwojowi, bezpieczeństwu i prawom człowieka dla wszystkich”, późniejszą rezolucję A/RES/60/1 Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie rezultatów światowego szczytu ONZ w 2005 r. oraz sprawozdanie sekretarza generalnego z dnia 7 marca 2006 r. zatytułowane „Inwestowanie w Narody Zjednoczone: na rzecz silniejszej organizacji na całym świecie”,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/60/251 ustanawiającą UNHRC,
- uwzględniając oświadczenie prezydencji UE z dnia 16 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia UNHRC, złożone w imieniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając wcześniejsze zwyczajne i nadzwyczajne sesje UNHRC,
- uwzględniając wyniki prac grup roboczych UNHRC zajmujących się procedurą rozpatrywania skarg, powszechnym przeglądem okresowym (UPR), przyszłym systemem doradztwa ekspertów, kalendarzem prac, rocznym programem prac, metodami pracy, sprawami regulaminowymi i przeglądem procedur specjalnych,
- uwzględniając wyniki trzecich wyborów państw członkowskich do UNHRC, które odbyły się podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w dniu 21 maja 2008 r.,
- uwzględniając wyniki wyborów przewodniczącego UNHRC, które odbyły się w dniu 19 czerwca 2008 r.,
- uwzględniając pierwszą, drugą i trzecią sesję w ramach UPR, które miały miejsce w dniach 7-18 kwietnia 2008 r., 5-16 maja 2008 r. i 1-15 grudnia 2008 r.,
- uwzględniając art. 45 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A6-0498/2008),

⁽¹⁾ Dz.U. C 291 E z 30.11.2006, s. 409.⁽²⁾ Dz.U. C 96 E z 21.4.2004, s. 79.⁽³⁾ Dz.U. C 124 E z 25.5.2006, s. 549.⁽⁴⁾ Dz.U. C 227 E z 21.9.2006, s. 582.⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0065.⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0193.

Środa, 14 stycznia 2009 r.

- A. mając na uwadze, że poszanowanie, propagowanie i zachowanie powszechności praw człowieka jest częścią wspólnotowego dorobku prawnego i jedną z podstawowych zasad UE,
- B. mając na uwadze, że prawa człowieka i demokracja stanowią trzon stosunków zewnętrznych UE, a jej polityka zagraniczna jest oparta na silnym i jednoznacznym promowaniu skutecznej wielostronności zawartej w Karcie Narodów Zjednoczonych,
- C. mając na uwadze, że ONZ oraz UNHRC należą do najbardziej odpowiednich organizacjami do zajmowania się w sposób kompleksowy kwestiami praw człowieka i problemami humanitarnymi,
- D. mając na uwadze, że decyzję o ustanowieniu UNHRC jako quasi-stałego organu przyjęto powszechnie z zadowoleniem jako inicjatywę mającą na celu naprawę niedociągnięć UNCHR i zwiększającą znaczenie praw człowieka w rozmowach między rządami,
- E. mając na uwadze, że UNHRC określiła sobie ambitny program na pierwsze trzy lata działalności, który obejmował przegląd swoich procedur i metod pracy, w szczególności opracowanie i dokonanie UPR, w ramach którego odbyły się dotychczas trzy sesje, dokonanie przeglądu sytuacji w 48 krajach, z których osiem jest państwami członkowskimi UE, oraz przegląd procedur specjalnych,
- F. mając na uwadze, że UE była gorącym zwolennikiem ustanowienia UNHRC, a UE i państwa członkowskie zobowiązały się do odgrywania aktywnej i widocznej roli na rzecz utworzenia i wspierania skutecznego organu zajmującego się współczesnymi wyzwaniami w zakresie praw człowieka,
- G. mając na uwadze, że UE stanowczo poparła wprowadzenie kryterium większości kwalifikowanej i kryterium członkostwa w odniesieniu do wyborów do UNHRC, których to wniosków nie utrzymano, oraz procedury monitorowania faktycznej realizacji obietnic wyborczych państw członkowskich ONZ,
- H. mając na uwadze, że o ile zdolność UE do przyjmowania jednolitego stanowiska jest jeszcze ograniczona, w głównej mierze ze względu na interesy krajowe i ciągłe dążenie państw członkowskich do niezależnego działania na forum ONZ, istnieją dowody na to, że ich działania w UNHRC są bardziej spójne niż to miało miejsce w UNCHR,
- I. mając na uwadze, że państwa członkowskie UE znajdują się w liczebnej mniejszości w UNHRC, co poważnie utrudnia możliwości UE wpływania na plan prac UNHRC i stanowi poważne wyzwanie dla uwzględniania stanowisk UE w pracach UNHRC,
- J. mając na uwadze, że godna ubolewania nieobecność Stanów Zjednoczonych w UNHRC spowodowała potrzebę zwiększenia roli UE jako lidera krajów demokratycznych w zakresie praw człowieka,
- K. mając na uwadze, że Parlament bacznie obserwuje rozwój wydarzeń w UNHRC wysyłając regularnie delegacje na jej posiedzenia i zapraszając specjalnych sprawozdawców i niezależnych ekspertów do wzięcia udziału w jego działalności na rzecz praw człowieka,
- L. mając na uwadze, że procedury i mechanizmy UNHRC mają zostać poddane przeglądowi w 2011 r. zgodnie z wyżej wymienioną rezolucją A/RES/60/251 Zgromadzenia Ogólnego,

Ogólna ocena pierwszych trzech lat działalności UNHRC

1. przyjmuje z zadowoleniem dotychczasową działalność UNHRC oraz zwraca uwagę, że UNHRC posiada potencjał do stworzenia użytecznych ram dla wielostronnych działań Unii Europejskiej w zakresie praw człowieka; ubolewa jednak, że w czasie pierwszych **trzech** lat działalności nowy organ nie poczynił dotychczas bardziej znaczących postępów w kwestii poprawy wyników ONZ w zakresie praw człowieka;

Środa, 14 stycznia 2009 r.

2. wyraża zadowolenie z przyjęcia przez UNHRC ważnych tekstów ustanawiających standardy w dziedzinie praw człowieka, w tym Międzynarodowej konwencji o ochronie wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, Deklaracji praw ludów tubylczych ONZ oraz protokołu fakultatywnego do Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych; zauważa, że ten protokół ma przełomowe znaczenie, gdyż wprowadza procedurę rozpatrywania indywidualnych skarg, stwarzając mechanizm składania petycji dla ofiar łamania praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych na szczeblu międzynarodowym; wzywa wszystkie państwa do szybkiej ratyfikacji protokołu fakultatywnego do Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych;
3. ubolewa, że UNHRC nie udało się podjąć działań w wielu najpilniejszych przypadkach naruszenia praw człowieka na świecie, co po części spowodowane było rosnącą niechęcią wielu państw zasiadających w UNHRC do jakiegokolwiek rozpatrywania sytuacji w poszczególnych krajach, w tym za pomocą rezolucji dotyczących poszczególnych państw, specjalnych sesji i procedur mandatów krajowych, w obawie przed rzekomym upolitycznieniem UNHRC; przypomina swoje zdanie, że zdolność UNHRC do skutecznego zajmowania się sytuacją w poszczególnych krajach ma zasadnicze znaczenie dla jej autorytetu i wiarygodności;
4. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że procedura wyboru do UNHRC umożliwiła wykluczenie z UNHRC krajów, w których dochodzi do najpoważniejszych przypadków łamania praw człowieka, takich jak Iran i Białoruś; niemniej jednak ubolewa nad tym, że nie wszystkie grupy geograficzne zorganizowały właściwe procedury wyboru w zakresie przystąpienia do UNHRC; ubolewa, że system dobrowolnych oświadczeń przyniósł bardzo rozbieżne i niedoskonałe rezultaty umożliwiając rządów wycofywanie się z ich międzynarodowych zobowiązań w zakresie praw człowieka; w związku z tym jest głęboko zaniepokojony taktycznym wykorzystywaniem tzw. zobowiązań przez niektórych członków i potwierdza, że pełna współpraca w systemie procedur specjalnych powinna być zasadniczym kryterium przystąpienia do UNHRC;
5. ubolewa nad rosnącym podziałem UNHRC na bloki regionalne; uważa, że tego rodzaju „mentalność grupowa” podważa zdolność UNHRC do skutecznego, bezstronnego i obiektywnego zajmowania się przypadkami naruszenia praw człowieka na całym świecie i może stanowić prawdziwą przyczynę stronniczości, wybiórczości i słabości UNHRC;
6. przyznaje, że niektóre delegacje w Genewie są niewystarczająco przygotowane do właściwego prowadzenia negocjacji w dziedzinie praw człowieka i w związku z tym zdają się na liderów danej grupy podczas formułowania swego stanowiska; zauważa niemniej jednak, że ten trend znalazł skuteczną przeciwwagę w zakresie niektórych kluczowych kwestii, takich jak kodeks postępowania w zakresie procedur specjalnych i sytuacja w Darfurze, zwłaszcza w obrębie bloku azjatyckiego i afrykańskiego; podkreśla jednocześnie, że stanowiska przyjęte przez UE wspólnie z krajami kandydującymi w znacznym stopniu przyczyniły się do powstania „mentalności grupowej”; zwraca się do Komisji o dostarczenie rocznego sprawozdania w sprawie wzorów zachowań podczas głosowania w ONZ nad prawami człowieka, analizującego w jaki sposób wpływa na nie polityka UE, państw członkowskich UE i innych bloków;
7. przyznaje, że szeroki zasięg UNHRC i udział wielu państw obserwatorów zapewnia, że praktycznie wszystkie kraje są zaangażowane w jej debaty; uważa, mając na uwadze przegląd, który ma zostać dokonany w 2011 r., że z jednej strony możliwość wprowadzenia członkostwa wszystkich krajów w UNHRC może zostać poddana rozważeniu, chociaż z drugiej strony bardziej ograniczony skład może przynieść korzyści;
8. przyznaje, że prowadzone są dyskusje w sprawie stosunków między UNHRC a Trzecim Komitetem Zgromadzenia Ogólnego; przypomina w związku z tym, że zadaniem Trzeciego Komitetu jest poddanie pod dyskusję w ramach tego obejmującego wszystkie państwa członkowskie ONZ organu najważniejszych problemów poruszanych przez UNHRC; uważa, że ten organ może także rekompensować braki występujące w UNHRC, tak jak to dzieje się w Zgromadzeniu Ogólnym odnośnie do decyzji Rady Bezpieczeństwa, co jest ważnym aspektem wzajemnego uzupełniania się UNHRC i Trzeciego Komitetu; apeluje do UE o ponowne wyrażenie zaangażowania na rzecz wspierania UNHRC i poprawy jej skuteczności jako wyjątkowej platformy specjalizującej się w powszechnych prawach człowieka i szczególnego forum zajmującego się prawami człowieka w ramach systemu ONZ;
9. jest poważnie zaniepokojony faktem, że w coraz większym stopniu zagraża się zasadzie powszechności praw człowieka, co ilustrują przede wszystkim podejmowane przez niektóre państwa próby wprowadzenia ograniczeń w odniesieniu do uznanych powszechnie praw człowieka, takich jak swoboda wypowiedzi, lub interpretowania praw człowieka w odniesieniu do kontekstu kulturowego, ideologicznego i tradycyjnego; wzywa UE do dalszej czujności do tych prób oraz do stanowczej obrony zasad powszechności, niepodzielności i współzależności praw człowieka;

Środa, 14 stycznia 2009 r.

Procedury specjalne

10. uważa, że procedury specjalne znajdują się w centrum maszynerii ONZ związanej z prawami człowieka i podkreśla, że wiarygodność i skuteczność UNHRC w kwestii ochrony praw człowieka zależy od współpracy z procedurami specjalnymi, ich pełnego wdrożenia, a także od przyjęcia reform, które zwiększyłyby ich zdolność do zajmowania się przypadkami naruszania praw człowieka;

11. uważa procedury specjalne zajmujące się sytuacją w poszczególnych krajach za zasadniczy instrument na rzecz poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka w tych krajach; jest zdania, że charakter i częstotliwość przeglądów dotyczących poszczególnych krajów, przeprowadzanych w ramach UPR, nie może zastąpić mandatów krajowych; konsekwentnie przeciwstawia się podejmowanym przez pewne kraje próbom wykorzystywania argumentu „racjonalizacji” procedur specjalnych w celu wyeliminowania tych mandatów; ubolewa w związku z tym nad wygaśnięciem mandatów krajowych dotyczących Republiki Białorusi, Demokratycznej Republiki Konga i Republiki Kuby oraz rozwiązaniem grupy ekspertów ds. Darfuru;

12. konstatuje pojawienie się warunków umożliwiających zawieszenie mandatu krajowego Burundi; uznaje wagę określenia strategii wyjścia dla każdej z krajowych procedur specjalnych;

13. potępia starania kilku państw zasiadających w UNHRC mające na celu ograniczenie niezależności i skuteczności procedur specjalnych; odnotowuje w związku z tym przyjęcie w dniu 18 czerwca 2007 r. kodeksu postępowania dla upoważnionych w zakresie procedur specjalnych; wzywa UNHRC do stosowania tego kodeksu postępowania w myśl wyżej wymienionej rezolucji A/RES/60/251 oraz do poszanowania niezależności procedur specjalnych;

14. wzywa do usprawnienia wyboru i nominacji odpowiednich osób upoważnionych w ramach procedur specjalnych, w szczególności poprzez poszukiwanie sposobów i środków mających na celu wzmocnienie istniejącej grupy kandydatów z Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR), a także zwiększenie niezależności osób upoważnionych poprzez odnoszenie się do doświadczenia kandydatów, przy zwróceniu właściwej uwagi na reprezentację geograficzną i równowagę kobiet i mężczyzn;

15. podkreśla potrzebę lepszych działań następujących po ustaleniach i zaleceniach z procedur specjalnych, które to działania mogłyby obejmować ustanowienie mechanizmów sporządzania sprawozdań z realizacji zaleceń;

16. uważa, że UPR jest instrumentem uzupełniającym procedury specjalne i stanowi okazję do skuteczniejszego wykorzystania ich sprawozdań oraz zagwarantowania ściślejszej współpracy i lepszych działań prowadzonych po zakończeniu przez nie prac;

17. wzywa do ciągłego wspierania procedur specjalnych pod względem finansowym i pod względem zasobów ludzkich;

Powszechny przegląd okresowy (UPR)

18. uznaje potencjalną wartość, jaką mechanizm UPR przedstawia dla poprawy uniwersalności monitorowania zobowiązań i praktyk w zakresie praw człowieka na całym świecie poprzez poddawanie wszystkich państw członkowskich ONZ równemu traktowaniu i takiej samej kontroli oraz poprzez stwarzanie organizacjom pozarządowym okazji do nawiązywania dialogu z danymi państwami członkowskimi;

19. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że poprzez UPR wiele państw będących członkami ONZ zostało zachęconych do podjęcia zobowiązania do realizacji ich międzynarodowych zobowiązań, w następstwie konkluzji i zaleceń organów traktatowych i procedur specjalnych, do przedstawiania ogólnych sprawozdań organom traktatowym, odpowiadania na zaległe wnioski o zaproszenie dla procedur specjalnych, ratyfikowania niepodpisanych dotychczas traktatów, a nawet do przyjęcia ustawodawstwa krajowego mającego na celu zagwarantowanie zgodności ze zobowiązaniami wynikającymi z podpisanych przez nie traktatów;

20. ubolewa, że te trzy pierwsze sesje nie do końca spełniły oczekiwania w kwestii „obiektywnego, przejrzystego, niewybiórczego, konstruktywnego, niekonfrontacyjnego i nieupolitycznionego” procesu ⁽¹⁾;

(¹) Rezolucja ONZ 5/1 z 18 czerwca 2007 r.

Środa, 14 stycznia 2009 r.

21. podkreśla, że cel ten można osiągnąć jedynie wtedy, gdy na każdym etapie przeglądu stosowana będzie niezależna ekspertyza oraz skuteczny, nastawiony na wynik mechanizm nadzoru;
22. ubolewa nad tym, że w procesie dokonywania UPR nie kładzie się nacisku na prawa gospodarcze, społeczne i kulturalne, a także na prawa mniejszości, oraz wzywa do poświęcenia większej uwagi tym prawom podczas nadchodzących sesji zgodnie z zasadą powszechności, niepodzielności i współzależności praw człowieka;
23. potępia wykorzystywanie sojuszy politycznych w celu ochrony pewnych państw członkowskich ONZ przed kontrolą zamiast dokonania krytycznej oceny warunków w zakresie praw człowieka i ich ochrony, co głęboko podważa sam cel UPR; zauważa, że praktyka ta osiągnęła niebezpieczny poziom w przeglądzie poświęconym Tunezji, który zawierał oświadczenia jawnie zaprzeczające wnioskowi niezależnych ekspertów; zauważa jednak, że ten szczególny przegląd nie wydaje się być odzwierciedleniem tendencji;
24. z zadowoleniem przyjmuje decyzję UE o zaniechaniu realizacji wspólnych wystąpień w ramach przeglądów poświęconych danemu krajowi, lecz wystąpień uzupełniających się, tak aby móc poruszyć szeroki zakres spraw; podkreśla w związku z tym podejmowane przez UE próby złamania „mentalności blokowej” w UNHRC poprzez zadawanie pytań odnośnie do wzajemnych wyników; wyraża zadowolenie ze stopnia zaangażowania państw członkowskich UE w przeglądy, w tym w przeglądy dotyczące innych państw członkowskich UE; zachęca UE do rozwinięcia obecnego modelu „luźnej koordynacji” oraz zadbania o to, aby wszystkie kraje i tematy zostały poruszone przez państwa członkowskie UE w sposób wystarczająco głęboki, oraz do unikania powieleń;
25. wyraża zaniepokojenie faktem, że w kilku przypadkach sprawozdanie końcowe z UPR oraz interaktywny dialog prowadzony w trakcie przeglądu nie odzwierciedlały informacji zawartych w dokumentach opisowych lub nawet pozostawały w sprzeczności z wnioskami niezależnych ekspertów, pozbawiając tym samym proces przeglądu jego zasadności, a także, że zalecenia przedstawione w sprawozdaniach grupy roboczej były zbyt niejasne i pozbawione konkretnej treści; wzywa członków grupy roboczej UPR do przedstawiania w przyszłych przeglądach zaleceń, które można zmierzyć, które są konkretne, realistyczne i ukierunkowane na ofiary, i oparte na informacjach zgromadzonych za pomocą niezależnych mechanizmów kontroli lub przez organizacje pozarządowe;
26. ubolewa nad faktem, że zalecenia wynikające z UPR mają niewiążący charakter, co wpływa z prawa, które UPR przyznaje państwom członkowskim ONZ, do decydowania o tym, które zalecenia mogą one przyjąć; zauważa, że w niektórych przypadkach, takich jak w przypadku Sri Lanki, odsetek przyjętych zaleceń był niski; uważa jednak, że nie wszystkie zalecenia są cenne ani zgodne z międzynarodowymi zobowiązaniami w zakresie praw człowieka; uważa, że w związku z tym może okazać się, że UPR nie jest najbardziej użytecznym instrumentem w niektórych przypadkach i podkreśla znaczenie niezależnych mechanizmów kontroli oraz sprawozdań organizacji pozarządowych w ramach UPR przy jednoczesnym utrzymaniu krajowych mandatów UNCHR;
27. potępia podejmowane przez niektóre państwa członkowskie UNHRC próby cenzurowania wkładów organizacji pozarządowych; żałuje, że udział organizacji pozarządowych ma ograniczony wpływ na końcową decyzję, zważywszy na ograniczony czas wypowiedzi przyznawany im w dyskusjach dotyczących UPR, jak i ograniczony dozwolony zakres zabierania głosu, który zezwala im na przedstawianie ogólnych komentarzy, ale nie zezwala na ponowne otwieranie kwestii omawianych w grupach roboczych;
28. ubolewa nad brakiem ogólnokrajowych konsultacji w sprawie sprawozdań dotyczących państw będących członkami ONZ z udziałem organizacji pozarządowych; w związku z tym apeluje do wszystkich państw poddawanych przeglądowi o zaangażowanie się w merytoryczną dyskusję na temat ich sytuacji w zakresie praw człowieka w sposób przejrzysty, z udziałem wszystkich części rządu i społeczeństwa obywatelskiego i pamiętając, że głównym celem procesu dokonywania przeglądu jest poprawa sytuacji w zakresie praw człowieka w tych krajach;
29. wzywa wszystkie państwa do przeprowadzenia po przeglądzie szeroko zakrojonej krajowej konsultacji w oparciu o jego zalecenia; wzywa UE do dalszego prowadzenia rozważań na temat sposobu, w jaki można wykorzystać te zalecenia w ramach rozwijania programów pomocy technicznej;

Środa, 14 stycznia 2009 r.

30. wzywa UNHRC do podtrzymania starań na rzecz zwiększenia odpowiedzialności państw członkowskich ONZ w zakresie praw człowieka poprzez zwiększenie skuteczności UPR, a szczególnie poprzez zaostrzenie procedur mających na celu unikanie umyślnej obstrukcji lub pozorowanych taktyk, które podważają cele ONZ, UNHRC i UPR;

Przejrzystość oraz udział społeczeństwa obywatelskiego w pracach UNHRC

31. przypomina o znaczeniu udziału społeczeństwa obywatelskiego w pracach UNHRC i wzywa państwa członkowskie UE do wprowadzenia skutecznych sposobów i instrumentów umożliwiających społeczeństwu obywatelskiemu udział w UNHRC i korzystanie z udzielanych im przez status konsultacyjny przywilejów przedkładania pisemnych komunikatów i składania ustnych oświadczeń;

32. wyraża zadowolenie z utrzymania praktyki uczestnictwa pozarządowych organizacji praw człowieka w debatach i wyraża nadzieję, że w przyszłości uczestnictwo to ulegnie poprawie i wzmocnieniu; ponawia apel o reformę Komisji ONZ ds. organizacji pozarządowych w celu umożliwienia skutecznego uczestnictwa niezależnych organizacji pozarządowych i podkreśla, że zalecenia dotyczące akredytacji powinny być sporządzone przez niezależnych ekspertów na podstawie prac i wkładu organizacji pozarządowych;

33. zauważa, że charakter UNHRC jako stałego organu stanowi szczególne wyzwanie dla organizacji pozarządowych z siedzibą poza Genewą; wyraża zatem zadowolenie w związku z wkładem agencji współpracujących w imieniu organizacji pozarządowych z Biurem Wysokiego Komisarza ds. Praw Człowieka (OHCHR) i biurem ONZ w Genewie na rzecz udzielania organizacjom pozarządowym informacji o działaniach UNHRC i ułatwiania im udziału w jej pracach;

34. wzywa darczyńców do odpowiedzi na potrzeby organizacji praw człowieka w zakresie szkoleń i finansowania, zwłaszcza organizacji z siedzibą w Genewie, tak aby umożliwić im regularny i skuteczny udział w pracach UNHRC; wzywa Komisję do dalszego wspierania inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego mających na celu kontrolę polityki rządów w zakresie praw człowieka, którymi zajmuje się ONZ;

35. ubolewa nad brakiem zainteresowania i wiedzy opinii publicznej o UNHRC; z zadowoleniem przyjmuje zatem inicjatywy OHCHR mające na celu zwiększenie przejrzystości, mianowicie utworzenie „biuletynu nieformalnych posiedzeń”; z zadowoleniem przyjmuje transmitowanie na żywo za pomocą Internetu sesji UNHRC w celu podniesienia świadomości opinii publicznej odnośnie do jej prac;

Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR)

36. ponownie stwierdza, że OHCHR jest organem kluczowym w strukturze ONZ, ponieważ odgrywa istotną rolę w zakresie ochrony praw człowieka i stania na ich straży poprzez podkreślanie ich znaczenia w systemie ONZ oraz w stosunkach ze wszystkimi odnośnymi organizacjami, zwłaszcza w związku z działaniami dotyczącymi przywrócenia pokoju lub jego umocnienia, rozwoju oraz pomocy humanitarnej;

37. potwierdza swoje poparcie dla OHCHR oraz przywiązanie do integralności zakresu kompetencji tego organu, jak i do jego niezależności i bezstronności;

38. przychylnie odnosi się do starań OHCHR zmierzających do wzmocnienia jego obecności w terenie poprzez otwieranie oddziałów regionalnych; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje podpisanie protokołu ustaleń pomiędzy OHCHR a władzami Republiki Kirgiskiej, dotyczącego otwarcia regionalnego oddziału OHCHR w Biszkeku; ponawia uznanie dla działań, jakich dokonało OHCHR na rzecz wsparcia organów traktatowych i specjalnych procedur;

Środa, 14 stycznia 2009 r.

39. wyraża uznanie dla pracy Louise Arbour jako Wysokiego Komisarza ds. Praw Człowieka oraz dla zaangażowania i uczciwości, którymi się wykazała, oraz wyraża przekonanie, że obejmująca po niej to stanowisko Navanethem Pillay wykaże się równym zapałem do pracy i spełni pokładane w niej oczekiwania związane ze stanowiskiem;

40. wyraża zadowolenie z dobrowolnego wkładu, jakim Komisja od lat wspiera OHCHR, włączając w to 4 miliony euro na rok 2008 w ramach europejskiego instrumentu na rzecz demokracji i praw człowieka; wzywa państwa członkowskie do dalszego wspierania OHCHR, zwłaszcza w ramach administracyjnej i budżetowej piątej komisji Zgromadzenia Ogólnego, aby nie dopuścić do ingerencji w niezależność OHCHR i zagwarantować mu wszelkie niezbędne środki finansowe umożliwiające mu pełnienie mandatu;

Rola UE w UNHRC

41. przychylnie odnosi się do aktywnego uczestnictwa UE w UNHRC w trakcie trzech pierwszych lat funkcjonowania UNHRC, przejawiającego się zwłaszcza w formie własnych rezolucji lub współautorskich rezolucji, wydawanych oświadczeń, uczestnictwa w interaktywnych dialogach i debatach oraz uwieńczonego sukcesem wezwania do zwołania specjalnego posiedzenia w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Darfurze w grudniu 2006 r., w Birmie/Związku Myanmar w październiku 2007 r. oraz we wschodniej części Demokratycznej Republiki Konga w listopadzie 2008 r.; uznaje zobowiązania podjęte przez UE w celu stawienia czoła sytuacjom poszczególnych państw w ramach UNHRC;

42. z zadowoleniem stwierdza fakt, że wszystkie rezolucje autorstwa UE lub współtworzone przez nią zostały zatwierdzone przez UNHRC podczas dziewięciu pierwszych sesji zwyczajnych Rady oraz jej ośmiu pierwszych sesji nadzwyczajnych; zauważa jednak, że wiele kontrowersyjnych i spornych kwestii nie zostało poddanych pod głosowanie;

43. stwierdza, że państwa członkowskie UE będące członkami UNHRC są podzielone na dwie grupy regionalne, a mianowicie grupę europejskich państw zachodnich oraz grupę europejskich państw wschodnich; stwierdza, że UE opowiada się przeciwko systemowi, w którym każdy region wystawia tylko tylu kandydatów, ile jest miejsc (system „clean slate”), który oznacza w praktyce, że państwa członkowskie UE muszą konkurować ze sobą w celu uzyskania miejsca w UNHRC;

44. zachęca UE, by nadal należała na ustanowienie kryteriów członkostwa na potrzeby wyboru do UNHRC, włączając w to wydawanie stałych zaproszeń osobom upoważnionym w ramach procedur specjalnych, jak również na monitorowanie rzeczywistego wykonania zobowiązań złożonych przez państwa członkowskie ONZ przed wyborem do Rady; ponawia również wniosek o stosowanie tej zasady przy ustalaniu, czy UE powinna popierać kraje kandydujące; ubolewa nad faktem, że wniosek ten nie otrzymał jeszcze wsparcia UE;

45. stwierdza, że UE znajduje się w liczebnej mniejszości w UNHRC, co bez wątpienia stanowi wyzwanie w sytuacjach, w których chce ona, by jej głos został zauważony; pochwała praktykę przyjętą w trakcie prezydencji słoweńskiej, polegającą na „wspieraniu” innych członków UNHRC oraz „dzieleniu obciążeń” pomiędzy państwa członkowskie UE; wzywa państwa członkowskie UE do kontynuowania tej praktyki oraz jej rozwijania;

46. z zadowoleniem przyjmuje przybierający na sile trend, zgodnie z którym nie tylko prezydencja, ale i państwa członkowskie UE zabierają głos w debatach; zwraca się o rozwijanie tej tendencji i wzywa państwa członkowskie UE do wzmocnienia przesłania UE, jakim powinno być „jedno stanowisko, wiele głosów”; zachęca państwa członkowskie UE do dalszego rozwijania inicjatyw między regionami jako użytecznego sposobu przeciwdziałania polityce bloków; wzywa UE i Organizację Konferencji Islamskiej do zwiększenia starań z myślą o poprawie wzajemnego zrozumienia i współpracy;

47. popiera stanowisko UE w zakresie poszukiwania skoordynowanej, wspólnej płaszczyzny w ramach UNHRC; ubolewa jednak nad faktem, że w procesie wypracowywania wspólnej dla państw członkowskich polityki w ramach UNHRC Unia Europejska często pojawia się na forum UNHRC prezentując najniższy wspólny mianownik, przez co ogranicza dynamikę dyplomatycznego potencjału UE w kontaktach z innymi grupami regionalnymi; zachęca Wysokiego Przedstawiciela UE ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, Javierę Solanę, do udzielenia mandatu swojemu osobistemu przedstawicielowi ds. demokracji i praw człowieka – jeżeli zajdzie taka konieczność, oddelegowując osobistych wysłanników – do prowadzenia intensywnych konsultacji w Afryce, Azji i Ameryce Łacińskiej w sprawach, o których dyskutuje się w UNHRC, w celu zaangażowania państw z innych bloków we wspólne inicjatywy na szczeblu NZ;

Środa, 14 stycznia 2009 r.

48. ubolewa nad tym, że ze względu na czas i wysiłek, jakich wymaga wypracowanie wspólnego stanowiska, UE nie była dotąd w stanie wywrzeć rzeczywistego wpływu na szeroko rozumiany system ONZ; wzywa UE do zwiększenia swojej elastyczności w mniej istotnych sprawach, przy jednoczesnym utrzymaniu zaangażowania w wypracowanie wspólnego stanowiska, co umożliwiłoby UE szybsze i skuteczniejsze działanie w ramach negocjacji w zasadniczych sprawach;

49. ubolewa nad dość obronną pozycją przyjętą przez UE w ramach UNHRC, a zwłaszcza nad demonstrowaną przez nią niechęcią do składania rezolucji o sytuacji w poszczególnych krajach, ponieważ zazwyczaj spotykają się one z silnym oporem innych państw, jak i nad świadomym wyborem konsensusu oraz skłonnością do unikania języka mogącego budzić sprzeciw, co w konsekwencji przeradza się w kompromis nieodziewierający w pełni stanowiska UE, jak choćby w przypadku rezolucji przyjętych w dniu 27 marca 2007 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Kongo ⁽¹⁾ oraz w dniu 13 grudnia 2007 r. w sprawie grupy ekspertów ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Darfurze ⁽²⁾, czego wynikiem było rozwiązanie tej grupy, mimo że UE pierwotnie nawoływała do jej utrzymania;

50. wzywa UE i jej państwa członkowskie do lepszego wykorzystania swojej potencjalnej siły nacisku, by mogła ona odgrywać taką rolę, jaką jest w stanie odgrywać będąc liderem grupy państw demokratycznych z ugruntowaną tradycją przestrzegania praw człowieka; uważa, że osiągnięciu takiej przywódczej roli najbardziej sprzyja wzmocnienie partnerstwa z państwami z innych grup regionalnych, czego dowiódł szereg inicjatyw UE w ramach systemu ONZ, takich jak rezolucja Zgromadzenia Ogólnego w sprawie moratorium na wykonywanie kary śmierci oraz w sprawie prawa do wody;

51. wzywa UE i jej państwa członkowskie do bardziej dynamicznego współdziałania z innymi demokratycznymi członkami UNHRC, w tym z państwami z grupy afrykańskiej i azjatyckiej, a w szczególności z demokratycznymi państwami przestrzegającymi prawa międzynarodowego; uważa, że obecne nigeryjskie przewodnictwo w UNHRC otwiera przed UE duże możliwości w tym zakresie;

52. wzywa UE do organizowania regularnych spotkań tematycznych z tymi państwami, co jest sposobem na wypracowywanie mechanizmów pro-koalicyjnych oraz zagwarantowanie jak najszerzego poparcia dla zajmowanych przez nią stanowisk; podkreśla potrzebę wzmocnienia pozycji genewskich misji państw członkowskich UE oraz inwestowania w zasoby dyplomatyczne poprzez delegowanie specjalistów w dziedzinie praw człowieka oraz dyplomatów wysokiego szczebla do kierowania UNHRC;

53. nakłania do ściślejszej koordynacji i współpracy między właściwymi grupami roboczymi Rady UE mającymi siedzibę w Brukseli a biurami UE oraz stałymi przedstawicielstwami państw członkowskich UE w Nowym Jorku i Genewie; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje rzeczywistą decentralizację procesu podejmowania bieżących decyzji między Brukselą a Genewą, przy jednoczesnym zachowaniu przez stolicę istotnej roli koordynacyjnej;

54. ponownie wzywa UE do skutecznego wykorzystania pomocy i politycznego wsparcia udzielanych krajom trzecim, a także innych instrumentów – takich jak dialog czy konsultacje dotyczące praw człowieka – w celu zagwarantowania szerszego konsensusu co do własnych lub współtworzonych przez UE inicjatyw, którym powinno przewodzić poszanowanie prawa międzynarodowego, powszechnie uznanych standardów w zakresie praw człowieka oraz promowanie reform demokratycznych; jednocześnie wzywa państwa członkowskie UE oraz Komisję do uwzględnienia wyników prac UNHRC dotyczących poszczególnych państw, w tym zaleceń i wniosków z UPR, przy określaniu celów i priorytetów programów pomocowych UE;

55. ubolewa nad faktem, że UE nie była w stanie przedstawić istotnych priorytetów dla prac UNHRC i że kilkakrotnie była zmuszona przyjąć podejście „ograniczania szkód”, jak miało to miejsce zwłaszcza w przypadku kodeksu postępowania dotyczącego procedur specjalnych, zaproponowanego w 2007 r. przez grupę afrykańską; wzywa UE do przyjęcia bardziej proaktywnej strategii oraz podwojenia starań zmierzających do zwiększenia jej wpływu na program prac oraz debaty w ramach UNHRC;

⁽¹⁾ Rezolucja A/HRC/7/16.

⁽²⁾ Rezolucja A/HRC/6/35.

Środa, 14 stycznia 2009 r.

56. uważa, że mimo iż państwa członkowskie UE mają bardziej ugruntowaną tradycję przestrzegania praw człowieka niż wiele innych państw będących członkami UNHRC, działania UE będą skuteczniejsze, jeżeli nie będzie można oskarżyć jej o stosowanie podwójnych standardów czy o bycie wybiórczą we własnych politykach z zakresu praw człowieka i demokracji; w związku z tym wzywa UE do dotrzymania podjętych przez siebie zobowiązań dotyczących promowania praw człowieka we wszystkich regionach świata i we wszelkich dziedzinach; wzywa w związku z tym UE do aktywnego zaangażowania się w przegląd konferencji z Durbanu, który ma odbyć się w 2009 r., biorąc pod uwagę w szczególności konieczność stosowania rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/62/149 z dnia 18 grudnia 2007 r. wzywającej do powszechnego moratorium na wykonywanie kary śmierci;

57. zachęca Parlament do regularnego uczestnictwa w sesjach UNHRC w Genewie; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Podkomisji Praw Człowieka dotyczącą zapraszania na swoje posiedzenia osób upoważnionych w ramach procedur specjalnych oraz przewodnictwa UNHRC i zwraca się o kontynuowanie tego zwyczaju;

58. potwierdza potrzebę jasnej wizji, politycznego programu i długoterminowej strategii dotyczących funkcjonowania UNHRC oraz działań państw członkowskich UE w ramach tego organu, zwłaszcza w odniesieniu do przeglądu funkcjonowania UNHRC, który zostanie podjęty w 2011 r.; jest zdania, że strategia ta powinna wskazywać jasno określone punkty odniesienia; w związku z tym wzywa UE do:

- potwierdzenia i stanowczej obrony zasad powszechności, niepodzielności i współzależności praw człowieka;
- zapewnienia, że potencjał UNHRC w zakresie reagowania na rozwój sytuacji w poszczególnych krajach, w tym poprzez mandaty krajowe, zostanie zachowany i wzmocniony;
- zapewnienia niezależności i skuteczności procedur specjalnych ogólnie oraz do starań na rzecz spełnienia obowiązku współpracy w ramach specjalnych procedur, jaki spoczywa na członkach UNHRC;
- działań na rzecz umocnienia niezależnych mechanizmów monitorowania i sprawozdawczości w ramach procesu UPR;
- potwierdzenia szczególnej roli UNHRC jako głównego i prawowitego międzynarodowego forum praw człowieka oraz jej dopełniającej roli w stosunku do innych organów ONZ;
- ochrony niezależności OHCHR;
- wzmocnienia swojej prokolacyjnej strategii zewnętrznej, w szczególności za pomocą inicjatyw ponadregionalnych;
- dalszego wzmocnienia swojej wewnętrznej/zewnętrznej wiarygodności w zakresie praw człowieka, w szczególności poprzez ratyfikację Traktatu;

*
* *

59. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji, jak również rządowi i parlamentowi państw członkowskich UE i państw będących członkami UNHRC, przewodniczącemu Zgromadzenia Ogólnego ONZ, sekretarzowi generalnemu ONZ oraz Biuru Wysokiego Komisarza ds. Praw Człowieka.